

**CODUL DE ETICĂ ȘI DEONTOLOGIE PROFESIONALĂ A
PERSONALULUI ȘTIINȚIFIC ȘI ȘTIINȚIFICO-DIDACTIC
A UNIVERSITĂȚII LIBERE INTERNAȚIONALE DIN MOLDOVA**

RED.: 01

C. EDPȘSD

Pag. 1 /18

„Aprobat”

Senatul Universității Libere Internaționale din
Moldova, proces-verbal nr. 11 din 25 iunie 2025

Rector ULIM Ilian GALBEN

**CODUL DE ETICĂ ȘI DEONTOLOGIE PROFESIONALĂ
A PERSONALULUI ȘTIINȚIFIC ȘI ȘTIINȚIFICO-DIDACTIC
A UNIVERSITĂȚII LIBERE INTERNAȚIONALE DIN MOLDOVA**

	Nume	Funcție	Semnătura	Data
VERIFICAT/ COORDONAT	Dr. hab. prof. univ., Membru- correspondent al AȘM, Elena PRUS	Prorector pentru Cercetare Științifică și Studii Doctorale		27.05.2025
ELABORAT	Dr. conf. univ. Elena ROBU	Director Școala Doctorală		22.05.2025

Chișinău, 2025

Codul a fost examinat și reaprobat de Consiliul pentru Asigurarea Calității, Consiliul Științific ULIM, proces-verbal nr. 8 din 27 mai 2025

INDICATORUL REVIZIILOR

Nr.	Ediția / revizia data	Conținut sumar sau Modificare / analiză	Elaborat	Aprobat
			Funcție. Nume, Prenume și semnătura	
1.	20.06.2025	Adăugarea paragrafului 4.3 - Prevenirea și combaterea discriminării și hărțuirii, incluzând definiții, interdicții, măsuri specifice și mecanisme de raportare și suport.	Robu Elena, dr., conf. univ.	Prus Elena, dr.hab., prof. univ.

CUPRINS

CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE	4
CAPITOLUL II. TERMENI DE BAZĂ	4
CAPITOLUL 3. PRINCIPII PENTRU ASIGURAREA ETICII ȘI DEONTOLOGIEI PROFESIONALE	5
CAPITOLUL 4. NORME DE BUNĂ CONDUITĂ	7
CAPITOLUL 5. DREPTURI ȘI RESPONSABILITĂȚI ÎN ASIGURAREA ETICII ȘI DEONTOLOGIEI PROFESIONALE	12
CAPITOLUL 6. SANȚIONAREA ABATERILOR DE LA NORMELE DE BUNĂ CONDUITĂ	14
CAPITOLUL 7. DISPOZIȚII FINALE	17
BIBLIOGRAFIE	18

CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Codul de etică și deontologie profesională al Universității Libere Internaționale din Moldova (denumit în continuare *Codul de etică*) este elaborat în conformitate cu legislația Republicii Moldova în domeniul cercetării și dezvoltării, precum și cu tratatele și acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte, având relevanță pentru integritatea și conduita în activitatea științifică și didactică.
2. Codul de etică ține cont de standardele internaționale și reglementările europene privind etica în cercetare și activitatea academică, inclusiv: *Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene*; *Carta Europeană a Cercetătorilor și Codul de Conduită pentru Recrutarea Cercetătorilor*; cele mai bune practici privind asigurarea integrității științifice și prevenirea conduitei incorecte; bunele practici în domeniul cercetării științifice elaborate de organizațiile internaționale de profil.
3. Scopul Codului de etică este de a stabili principiile, valorile, normele și regulile de conduită morală și profesională obligatorii, precum și responsabilitățile și procedurile necesare pentru asigurarea conformității activităților Universității Libere Internaționale din Moldova cu standardele etice general acceptate la nivel internațional.
4. Codul de etică reprezintă un contract moral și profesional între angajații Universității Libere Internaționale din Moldova, având ca obiectiv promovarea unui climat instituțional bazat pe încredere, responsabilitate și respect reciproc, atât în interiorul instituției, cât și în relațiile cu partenerii externi.
5. Cadrul etic și deontologic stabilit prin prezentul Cod este obligatoriu pentru toți angajații ULIM, indiferent de funcție, statut sau domeniu de activitate, fiind aplicabil atât activității didactice, cât și activității de cercetare, dezvoltare și inovare.
6. Aplicarea prezentului Cod nu substituie și nu anulează drepturile și obligațiile legale prevăzute în alte acte normative naționale sau instituționale, ci le completează în vederea consolidării culturii integrității și responsabilității profesionale în cadrul ULIM.

CAPITOLUL II. TERMENI DE BAZĂ

7. În sensul prezentului cod, termenii de bază sunt definiți după cum urmează:
  - a) **autoplăgiat** – expunerea într-o operă scrisă sau într-o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise (inclusiv în format electronic) ale aceluiași sau aceluiași autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale;
  - b) **bună conduită** – set de reguli etice și profesionale ce trebuie aplicate în scopul realizării unor acțiuni specifice cercetării-dezvoltării și educației;
  - c) **coautor al unei publicații** – orice persoană nominalizată în lista de autori a unei publicații științifice;
  - d) **confidențialitate** – proprietatea potrivit căreia informațiile privind cercetarea științifică aflată în desfășurare sau recent finalizată, evaluarea proiectelor, precum și informațiile privind persoana acuzată de fraudă ori persoana care face o sesizare, nu sunt puse la dispoziția sau dezvăluite persoanelor, entităților sau proceselor neautorizate;
  - e) **conflict de interese** – situația de incompatibilitate în care se află o persoană juridică sau fizică, care are un interes personal ce influențează imparțialitatea și obiectivitatea activităților sale în evaluarea, monitorizarea, realizarea și raportarea activităților de cercetare-dezvoltare; interesul personal include orice avantaj pentru persoana în cauză, soțul/soția, persoane aflate în relații de rudenie prin sânge sau adopție (părinți, copii, frați,

- surori, bunici, nepoți, unchi, mătuși) ori prin afinitate (cumnat, cumnată, socru, soacră, ginere, noră) sau pentru organizația din sfera științei și inovării din care face parte;
- f) **eroare** – greșeală neintenționată, datorată insuficienței informării, insuficienței experiențe profesionale sau entuziasmului științific exagerat; depistarea erorii impune autorului obligația de a o denunța public;
- g) **evaluare** – aprecierea rezultatelor cercetării științifice, a cercetătorilor și a organizațiilor din sfera științei și inovării, prin folosirea unor criterii calitative și cantitative;
- h) **fabricare de rezultate sau date** – raportarea de rezultate sau date fictive, care nu reprezintă rezultatul real al unei activități de cercetare-dezvoltare;
- i) **falsificare de rezultate sau date** – raportarea selectivă sau respingerea datelor ori a rezultatelor nedorite; manipularea reprezentărilor sau a ilustrațiilor; defectarea aparatului experimental ori numeric pentru a obține datele dorite, fără a raporta despre aceste intervenții;
- j) **fraudă în știință** – acțiunea deliberată de confecționare a datelor și rezultatelor, falsificarea, plagierea, înstrăinarea ilicită a rezultatelor cercetării științifice sau alte procedee care se abat de la bunele practici acceptate de comunitatea științifică și care au ca scop obținerea unor avantaje;
- k) **integritate** – politica cercetătorilor individuali și a instituțiilor cu preocupări în domeniul cercetării și/sau valorificării rezultatelor științifice pentru respectarea demnității umane, a valorilor intrinseci ale științei, a drepturilor animalelor și a mediului înconjurător;
- l) **interes public** – interesul care implică garantarea și respectarea de către instituțiile și autoritățile naționale a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale publicului;
- m) **plagiat** – expunerea într-o operă scrisă sau într-o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise (inclusiv în format electronic) ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale;
- n) **produs științific** – publicație, brevet de invenție, produs industrial sau agricol, tehnologie, program de calculator și altele asemenea, obținut în urma activității de cercetare-dezvoltare și care poate face obiectul dreptului de proprietate intelectuală;
- o) **proprietate intelectuală** – totalitatea mijloacelor prin care o idee este difuzată (carte, articol, suport electronic, audio-video etc.), precum și dreptul de autor corespunzător; după caz, proprietatea intelectuală se poate referi și la tezele de doctorat; lucrarea semnată de mai mulți autori aparține fiecăruia dintre ei; dacă ideea nu a fost difuzată printr-unul din mijloacele menționate, ea nu reprezintă o proprietate intelectuală;
- p) **sanctiune** – pedeapsă aplicată persoanei fizice sau juridice care nu respectă reglementările privind buna conduită în activitatea de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și inovare.
8. **Comisia de Etică a Universității Libere Internaționale din Moldova** (în conformitate cu *Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de Etică a Cercetării*) interpretează și clarifică, atunci când este necesar, aceste noțiuni, precum și alte concepte referitoare la fraudă științifică, ținând cont de bunele practici internaționale în domeniu.

CAPITOLUL 3. PRINCIPII PENTRU ASIGURAREA ETICII ȘI DEONTOLOGIEI PROFESIONALE

3.1. Principii generale în activitatea științifică și științifico-didactică

9. Orice activitate de cercetare științifică implică o responsabilitate complexă – științifică,

- morală, socială, culturală și politică. Cercetătorul este răspunzător direct pentru corectitudinea procesului de cercetare, pentru rezultatele obținute și pentru impactul acestora asupra mediului academic și societății. Responsabilitatea etică a cercetătorului constă în: asumarea actului de cercetare în mod conștient, onest și transparent; justificarea relevanței științifice, a utilității sociale și a validității rezultatelor obținute; respectarea principiului fundamental al integrității științifice, prin evitarea oricăror forme de conduită incorectă; contribuția activă la binele public, la dezvoltarea cunoașterii și la progresul societății prin cercetare. Orice cercetare științifică trebuie să se afle sub incidența unei responsabilități morale asumate, care să garanteze că demersul științific este în concordanță cu principiile eticii profesionale și cu normele legale și instituționale în vigoare.
10. Activitatea de cercetare științifică este o activitate de înalt prestigiu profesional și social, care presupune un model de conduită responsabil și exemplar, bazat pe respectarea unor standarde etice și profesionale stricte. Cercetarea nu se reduce la un act tehnic, ci implică o atitudine morală, o cultură profesională solidă și o conduită ireproșabilă în toate etapele procesului științific.
11. Activitatea de cercetare presupune în mod obligatoriu:
- seriozitate în alegerea și tratarea temei de cercetare;
  - responsabilitate profesională, morală și socială;
  - respect față de muncă, față de obiectul cercetării și față de colegii cercetători;
  - sinceritate, modestie și integritate în exprimarea rezultatelor;
  - cooperare onestă și corectă în cadrul colectivului de cercetare;
  - respectarea ierarhiilor instituționale, a statutelor și rolurilor în echipa de cercetare;
  - comunicarea rezultatelor cercetării numai după verificarea lor riguroasă, cu respectarea criteriilor de validitate, corectitudine și valoare științifică.
12. Etica cercetării are în vedere și identificarea și prevenirea abaterilor morale de la conduita academică. Printre cele mai frecvente abateri de la normele eticii cercetării se regăsesc:
- furtul de idei sau de contribuții intelectuale;
  - realizarea de cercetări paralele cu scopul de a submina sau devaloriza activități științifice autentice;
  - comunicarea sau publicarea unor rezultate false, incorecte din punct de vedere teoretic, precum și prezentarea unor produse nesemnificative, inutile sau periculoase;
  - utilizarea cercetării științifice în scopuri contrare intereselor umanității – în scopuri nocive, antisociale, distructive sau care pot aduce prejudicii colective.
11. Buna conduită a personalului științific și științifico-didactic este asigurată de respectarea următoarelor principii generale: libertății de cercetare, demnității, integrității, precauției, responsabilității și binefacerii, atitudinii profesionale, bunelor practici și dezvoltării profesionale continue, exploatării și diseminării rezultatelor:
1. *Principiul libertății de cercetare – libertatea de gândire și de exprimare, precum și libertatea de a identifica metode prin care să se rezolve probleme:*
- se asigură prin acces liber la sursele de informare, schimb liber de idei și necenzurarea produselor științifice;*
  - este limitată de necesitatea respectării drepturilor omului, a protecției animalelor și a mediului ambiant.*

2. *Principiul demnității – obligația de a desfășura activitățile de cercetare-dezvoltare cu respect față de ființele vii și, în special, față de om ca ființă rațională, tratându-le întotdeauna ca valoare supremă, nu ca mijloc.*
3. *Principiul integrității – exercitarea activității cu onestitate, corectitudine și spirit colegial, în concordanță deplină cu celelalte principii etice, fără ingerințe externe. Cercetătorii trebuie să adere la practicile etice recunoscute și la principiile fundamentale ale disciplinei lor.*
4. *Principiul precauției – obligația de a clarifica gradul de precizie și de risc care caracterizează rezultatele cercetării-dezvoltării. În desfășurarea activităților de cercetare se vor lua în considerare toate consecințele anticipate pe baza datelor științifice, precum și cele a căror probabilitate nu poate fi exclusă, chiar dacă nu este dovedită științific.*
5. *Principiul responsabilității și binefacerii – asigurarea faptului că activitățile de cercetare sunt relevante pentru societate, produc beneficii sociale sau economice și reflectă un echilibru între interesele individuale și cele colective. Se realizează prin:*
  - a) *evitarea dublării cercetărilor realizate anterior;*
  - b) *respectarea proprietății intelectuale și a proprietății comune a datelor în cazul cercetărilor realizate în colaborare;*
  - c) *respectarea principiilor unui management financiar corect, transparent și eficient.*
6. *Principiul atitudinii profesionale – cunoașterea și respectarea reglementărilor aplicabile domeniului de activitate, inclusiv:*
  - a) *familiarizarea cu obiectivele strategice care guvernează domeniul de cercetare și cu mecanismele de finanțare;*
  - b) *familiarizarea cu reglementările naționale, sectoriale sau instituționale privind condițiile de formare profesională sau de activitate;*
  - c) *obținerea aprobărilor necesare înainte de începerea activităților sau de accesarea resurselor oferite.*
7. *Principiul bunelor practici și al dezvoltării profesionale continue – îmbunătățirea permanentă a activității prin:*
  - a) *adoptarea de bune practici în domeniu, inclusiv măsuri pentru protejarea sănătății și siguranței;*
  - b) *actualizarea și extinderea continuă a aptitudinilor și competențelor, prin formare formală, ateliere, conferințe și e-educație.*
8. *Principiul exploatării și diseminării rezultatelor – cercetătorii trebuie să se asigure că rezultatele cercetării lor sunt exploatate și diseminate:*
  - a) *prin comunicate, prin transfer către alte cercetări sau, dacă este posibil, prin valorificare comercială;*
  - b) *prin informarea societății într-un mod accesibil publicului larg, contribuind la creșterea înțelegerii științei în societate.*

CAPITOLUL 4. NORME DE BUNĂ CONDUITĂ

4.1. Asigurarea normelor de bună conduită

12. Normele de bună conduită în activitatea științifică se referă la: respectarea legii, garantarea libertății în cercetarea științifică, respectarea principiilor bunei practici științifice și asumarea responsabilităților.

13. Normele de bună conduită în activitatea științifică includ:
  - a) norme privind buna conduită în activitatea științifică;
  - b) norme privind buna conduită în activitatea de comunicare, publicare, diseminare și popularizare a științei;
  - c) norme privind buna conduită în activitatea de evaluare a rezultatelor științifice;
  - d) norme privind buna conduită în exercitarea funcțiilor de conducere în activitatea științifică;
  - e) norme privind respectarea ființei și demnității umane, evitarea suferinței animalelor, protejarea și refacerea mediului natural și a echilibrului ecologic.
14. Onestitatea cercetătorului reprezintă un element de bază al bunei conduite în activitatea științifică și didactică:
  - a) onestitatea cercetătorului științific asigură respectarea contribuțiilor predecesorilor, concurenților și partenerilor și contribuie la diminuarea numărului de erori și exagerări;
  - b) cercetătorii științifici trebuie să se comporte astfel încât să edifice, să păstreze și să consolideze încrederea publicului în onestitatea, corectitudinea și imparțialitatea lor;
  - c) personalul științific trebuie să evite orice activitate care le-ar putea afecta credibilitatea, obiectivitatea și imparțialitatea.
15. Cooperarea și colegialitatea în grupurile de cercetare științifică reprezintă o protecție împotriva erorilor științifice și a fraudei, asigură transparența rezultatelor și contribuie la creșterea valorii produselor științifice.
16. Respectul față de proprietatea intelectuală și față de probitatea intelectuală previne cazurile de fraudă sau plagiat.
17. Originalitatea și calitatea produselor științifice trebuie să primeze asupra cantității în evaluarea rezultatelor cercetării științifice.
18. Datele primare care au stat la baza realizării unui produs științific trebuie păstrate în condiții de siguranță pe toată durata stabilită de unitatea sau instituția de cercetare-dezvoltare. Aceste date trebuie să permită reproductibilitatea produsului științific de către alte grupuri de cercetare.
19. Datele contradictorii, diferențele de concepție experimentală sau de practică, diferențele de interpretare a datelor ori diferențele de opinie reprezintă factori inerenti procesului de cercetare-dezvoltare și nu constituie abateri de la buna conduită în cercetare. Îndoiala asupra propriilor rezultate contribuie la eliminarea erorilor și la creșterea rigoarei științifice.
20. Cercetătorii științifici trebuie să evite și să respingă orice conflict de interese, având următoarele obligații:
  - a) să furnizeze informații referitoare la interesele financiare relevante pentru activitățile de cercetare-dezvoltare;
  - b) să furnizeze, la cerere, informații privind implicarea în organizații bazate pe valori religioase sau politice care ar putea influența activitatea de cercetare-dezvoltare;
  - c) să declare imediat conflictul de interese în care s-ar putea afla și să își clarifice poziția față de situația respectivă.
21. Personalul științific și științifico-didactic al Universității Libere Internaționale din Moldova are datoria de a sesiza conducerea instituției atunci când constată că rezultatele cercetării-dezvoltării pot avea un efect negativ asupra societății sau când observă abateri de la normele morale și etice.

4.2. Abaterile de la normele de bună conduită în activitatea științifică

22. *Abaterile grave de la buna conduită în activitatea științifică sunt următoarele:*

- a) plagierea rezultatelor sau publicațiilor altor autori;
  - b) fabricarea de rezultate sau date și prezentarea lor ca: date experimentale, date obținute prin calcule sau simulări numerice pe calculator ori ca date sau rezultate obținute prin calcule analitice ori raționamente deductive;
  - c) falsificarea de: date experimentale, date obținute prin calcule sau simulări numerice pe calculator ori de date sau rezultate obținute prin calcule analitice ori raționamente deductive;
  - d) introducerea de informații false în dosarul personal de concurs/ angajare, în CV-ul personal și în documente.
23. *Abaterile de la normele de buna conduită*, în măsura în care nu constituie infracțiuni potrivit legii penale, includ și aspectele legate de: diverse forme de discriminare; nedezvăluirea conflictelor de interese; nerespectarea confidențialității; abuzul de autoritate cu diverse efecte; obstrucționarea activității de cercetare-dezvoltare; obstrucționarea activității unor comisii de etică sau de evaluare, precum și nerespectarea prevederilor și procedurilor legale.
24. În procesul de activitate științifică *abateri de la normele de bună conduită* mai reprezintă:
- a) îngreunarea deliberată, împiedicarea sau sabotarea activității de cercetare-dezvoltare a altor persoane, inclusiv prin blocarea nejustificată a accesului la spațiile de cercetare-dezvoltare, prin avarierea, distrugerea ori manipularea aparaturii experimentale, a echipamentului, a documentelor, a programelor de calculator, a datelor în format electronic, a substanțelor organice sau anorganice ori a materiei vii necesare altor persoane pentru derularea, realizarea sau finalizarea activităților de cercetare-dezvoltare;
  - b) neînregistrarea și/sau nestocarea rezultatelor, precum și înregistrarea și/sau stocarea eronată a rezultatelor;
  - c) ascunderea sau înlăturarea rezultatelor nedorite.
25. În *procesul de publicare și diseminare a rezultatelor științifice se constituie în abateri de la normele de bună conduită și:*
- a) autoplagiatul;
  - b) publicarea repetată a acelorași rezultate ca elemente de noutate științifică, fără a se menționa sursa inițială și/sau cu adăugiri ne semnificative;
  - c) interpretarea deliberat distorsionată a rezultatelor și deformarea concluziilor;
  - d) nerecunoașterea metodologiilor și a rezultatelor altor cercetători ca sursă de informare, prezentarea deliberat deformată a rezultatelor altor cercetători;
  - e) neatribuirea corectă a paternității unei lucrări;
  - f) includerea în lista de autori a unei publicații științifice a unuia sau mai multor coautori care nu au contribuit semnificativ la publicație ori excluderea unor coautori care au contribuit semnificativ la publicație;
  - g) includerea în lista de autori a unei publicații științifice a unei persoane fără acordul acesteia;
  - h) publicarea sau diseminarea neautorizată de către autori a unor rezultate, ipoteze, teorii ori metode științifice nepublicate.
26. În *procesul de evaluare a rezultatelor științifice se consideră abateri de la normele de bună conduită:*
- a) nedezvăluirea situațiilor de conflicte de interese în realizarea de evaluări;
  - b) lipsa de obiectivitate și nerespectarea confidențialității în evaluare;
  - c) discriminarea, în cadrul evaluărilor, pe criterii de vârstă, etnie, sex, origine socială, orientare politică sau religioasă, orientare sexuală ori alte tipuri de discriminare.

27. În categoria *abaterilor de la normele de bună conduită de către persoanele cu funcții de conducere* se includ:
- însușirea nemeritată a calității de autor sau coautor al publicațiilor persoanelor din subordine pentru sine sau pentru soți, persoane aflate în relații înrudite prin sânge sau adopție (părinți, copii, frați, surori, bunici, nepoți, unchi, mătuși) sau relații de rudenie prin afinitate (cumnat, cumnată, socru, soacră, ginere, noră);
  - abuzul de autoritate pentru a impune nejustificat propriile teorii, concepte sau rezultate asupra persoanelor din subordine;
  - obstrucționarea activității comisiei de etică și deontologie profesională;
  - nerespectarea prevederilor și procedurilor legale destinate respectării normelor de bună conduită în activitățile științifice prevăzute în prezentul Cod.
28. Constituie abateri de la normele de buna conduită, prin asociere:
- participarea activă în abateri săvârșite de alții;
  - cunoașterea abaterilor săvârșite de alții și nesesizarea comisiei de etică și deontologie profesională a instituției;
  - coautoratul publicațiilor conținând date falsificate sau confecționate.
29. Pentru asigurarea transparenței, informația de interes public se plasează pe pagina web a Universității Libere Internaționale din Moldova (<https://ulim.md/>).

4.3. Prevenirea și combaterea discriminării și hărțuirii

4.3.1. *Discriminarea în cadrul Universității Libere Internaționale din Moldova* este definită ca orice act sau omisiune care, pe baza rasă, culoare, sex, orientare sexuală, identitate de gen, limbă, religie, opinii politice sau de altă natură, origine națională sau socială, proprietate, naștere, dizabilitate, vârstă sau orice alt statut, duce la diferențiere, excludere, restricție sau preferință ce are scopul sau efectul de a împiedica recunoașterea, fruirea sau exercitarea, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și libertăților fundamentale în domeniul educației, cercetării, angajării și orice alt aspect al vieții universitare.

Interdicții:

- Este strict interzisă orice formă de discriminare, directă sau indirectă, față de orice membru al comunității universitare sau față de persoanele care interacționează cu universitatea.
- Nu se permite crearea sau susținerea unui mediu educațional sau de lucru care promovează sau tolerează discriminarea în orice formă.

Măsuri specifice:

- Universitatea se angajează să promoveze egalitatea de șanse și tratament pentru toți membrii săi, fără deosebire, și să prevină orice acte de discriminare.
- Se vor lua măsuri active pentru identificarea, prevenirea și combaterea discriminării, inclusiv prin programe de educație și sensibilizare, formare și dezvoltare profesională continuă.
- Orice incident de discriminare raportat va fi investigat cu seriozitate, imparțialitate și confidențialitate. Măsurile disciplinare adecvate vor fi aplicate în cazul constatării unor astfel de acte.

Raportarea și suportul:

- Membrii comunității universitare sunt încurajați să raporteze orice comportament discriminatoriu către structurile desemnate ale universității.
- Universitatea oferă suport și consiliere victimelor discriminării, asigurând accesul la resurse și servicii de asistență adecvate.

4.3.2. *Hărțuirea, în contextul Universității Libere Internaționale din Moldova*, este definită ca orice comportament nedorit, fizic, verbal sau non-verbal, care are legătură cu oricare dintre

caracteristicile individuale protejate (rasă, sex, orientare sexuală, identitate de gen, vârstă, naționalitate, religie, dizabilitate, statut social sau orice altă caracteristică) și care atacă demnitatea personală sau creează un mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator.

Interdicții:

(a) Este strict interzis orice act de hărțuire, indiferent de mediul în care se produce: în spațiile fizice ale universității, în cadrul activităților online sau în timpul evenimentelor legate de universitate.

(b) Universitatea condamnă toate formele de hărțuire, inclusiv hărțuirea sexuală, hărțuirea pe bază de gen, hărțuirea rasială și orice altă formă de hărțuire care afectează integritatea și egalitatea membrilor săi.

Măsuri specifice:

(a) Universitatea se angajează să adopte o politică de toleranță zero față de hărțuire, asigurând un mediu de învățare și de lucru sigur și respectuos pentru toți.

(b) Vor fi implementate programe de formare și sensibilizare pentru a educa comunitatea universitară despre natura și efectele hărțuirii, și despre importanța respectării demnității fiecărei persoane.

(c) Incidentele raportate de hărțuire vor fi tratate cu seriozitate, investigându-se în mod prompt și echitabil, și vor fi luate măsuri disciplinare corespunzătoare, în funcție de gravitatea cazului.

Raportarea și suportul:

(a) Membrii comunității universitare sunt încurajați să raporteze orice incident de hărțuire către structurile designate ale universității, fie printr-un mecanism confidențial, fie direct către persoanele responsabile cu gestionarea acestor cazuri.

(b) Universitatea va oferi sprijin și asistență victimelor hărțuirii, inclusiv acces la consiliere psihologică și suport legal dacă este necesar, pentru a asigura că sunt protejate și respectate drepturile lor.

4.3.3. *În cadrul Universității Libere Internaționale din Moldova, limbajul instigator la ură este definit ca orice formă de comunicare orală, scrisă sau prin intermediul mediilor digitale, care promovează, incită, susține sau justifică ura, discriminarea sau violența împotriva unei persoane sau a unui grup de persoane, pe baza rasă, naționalității, etniei, religiei, orientării sexuale, identității de gen, dizabilității, vârstei, statutului social sau economic, sau oricărui alt criteriu similar.*

Interdicții:

(a) Este strict interzisă utilizarea limbajului instigator la ură de către orice membru al comunității universitare, indiferent de contextul sau platforma pe care acesta este exprimat.

(b) Nu se permite susținerea, promovarea sau diseminarea materialelor care conțin limbaj instigator la ură prin orice mijloace asociate universității, inclusiv pe platformele de socializare, în publicații sau în timpul evenimentelor organizate sub egida universității.

Măsuri specifice:

(a) Universitatea adoptă o politică de toleranță zero față de limbajul instigator la ură și se angajează să ia măsuri imediate pentru a stopa astfel de comportamente.

(b) Se vor organiza campanii de conștientizare și educație pentru a promova respectul și înțelegerea între membrii comunității universitare, subliniind consecințele negative ale limbajului instigator la ură.

(c) Incidentele de limbaj instigator la ură raportate vor fi investigate prompt și imparțial, aplicându-se sancțiuni adecvate, care pot varia de la avertismente scrise până la exmatriculare sau concediere, în funcție de gravitatea faptelor.

Raportarea și suportul:

(a) Universitatea încurajează raportarea oricărui incident de limbaj instigator la ură către structurile desemnate, asigurând anonimitatea și protecția raportorilor.

(b) Se vor oferi resurse și suport pentru victimele limbajului instigator la ură, inclusiv consiliere psihologică și asistență în navigarea procedurilor legale, dacă este cazul.

CAPITOLUL 5. DREPTURI ȘI RESPONSABILITĂȚI ÎN ASIGURAREA ETICII ȘI DEONTOLOGIEI PROFESIONALE

Fiecare angajat Universității Libere Internaționale din Moldova trebuie să se comporte în conformitate cu principiile și normele bune conduite.

Aceasta presupune drepturi și obligații ce vizează activitatea internă și externă.

5.1. Drepturi angajaților Universității Libere Internaționale din Moldova:

- a) la dezvoltare liberă și deplină a personalității și tratarea cu demnitate a modului de viață, culturii, credințelor și valorilor;
- b) la libera exprimare a opiniilor bazate pe competența lor profesională;
- c) de proprietate intelectuală;
- d) la un mediu propice pentru cercetare, competitivitate și educație;
- e) egalității de șanse și de tratament pentru dezvoltarea profesională și personală a tuturor angajaților Institutului;
- f) de a participa la programe de perfecționare, naționale și internaționale, precum și la manifestări științifice naționale și internaționale, cu sprijin financiar acordat de instituție;
- g) la publicarea rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectelor la care participă;
- h) la critică întemeiată și argumentată a oricăror încălcări ale standardelor profesionale și de calitate, încălcări ale drepturilor membrilor comunității științifice;
- i) la contestarea oricărei decizii a unui organ sau persoană de conducere pe cale ierarhică și la instanțele judecătorești, în cazul când consideră că îi sunt lezate drepturile și libertățile;
- j) la autonomie personală și la confidențialitate;
- k) la protecția datelor cu caracter personal;
- l) de a desfășura activități didactice, cu înștiințarea conducerii instituției;
- m) de a face parte din asociații profesionale și din organizații neguvernamentale;
- n) alte drepturi care nu contravin legislației în vigoare.

5.2. Responsabilități ale conducerii instituției

Conducerea Universității Libere Internaționale din Moldova:

- a) asigură condițiile care permit respectarea principiilor și standardelor bune conduite în cercetarea științifică, precum și buna funcționare a Comisiei de etică și deontologie profesională.
- b) asigură angajaților obiectivitate în evaluare și egalitate de șanse și tratament cuprindere la dezvoltarea carierei.
- c) încurajează cooperarea între angajați, dar și spiritul competițional care asigură progresul profesional.
- d) este responsabilă pentru folosirea corectă a fondurilor de cercetare.
- e) trebuie să urmărească situațiile care pot genera conflicte de interese și să le soluționeze atunci când ele apar, împreună cu Comisia de etică și deontologie profesională.
- f) asigură transparența activității instituției, inclusiv prin publicarea rapoartelor despre

rezultatele și activitățile sale.

- g) îi este interzis să favorizeze sau să defavorizeze accesul ori promovarea în funcție pe criterii discriminatorii, de rudenie, afinitate sau alte criterii neconforme cu principiile menționate.

5.3. Responsabilități ale angajaților Universității Libere Internaționale din Moldova:

- a) respectarea legilor și a normelor;
- b) loialitatea față de instituție. Standardele profesionale exclud:
  - 1) ascunderea sau înlăturarea rezultatelor nedorite;
  - 2) confecționarea de rezultate;
  - 3) înlocuirea rezultatelor cu date fictive;
  - 4) interpretarea deliberat distorsionată a rezultatelor și deformarea concluziilor;
  - 5) plagierea rezultatelor sau a publicațiilor și autoplagierea;
  - 6) prezentarea deliberat deformat a rezultatelor altor cercetători;
  - 7) neatribuirea corect a paternității unei lucrări;
  - 8) introducerea de informații false în solicitările de granturi sau de finanțări, precum și în raportarea rezultatelor cercetării;
  - 9) nedezvăluirea conflictelor de interese;
  - 10) deturnarea fondurilor de cercetare;
  - 11) neînregistrarea și/sau nestocarea rezultatelor, precum și înregistrarea și/sau stocarea eronat a rezultatelor;
  - 12) lipsa de informare a echipei de cercetare, înainte începerii activității la un proiect de cercetare, cu privire la: drepturi salariale, răspunderi, coautorat, drepturi asupra rezultatelor cercetărilor, surse de finanțare și asocieri;
  - 13) lipsa de obiectivitate în evaluări și nerespectarea condițiilor de confidențialitate ale rapoartelor de evaluare, sesizărilor, rapoartelor de cercetare etc.;
  - 14) publicarea sau finanțarea repetată a acelorași rezultate ca elemente de noutate științifică, fără a se menționa sursa inițial și/sau cu adăugiri neesențiale;
  - 15) nerecunoașterea metodologiilor și a rezultatelor altor cercetători ca sursă de informare;
  - 16) nerecunoașterea erorilor proprii;
  - 17) difuzarea rezultatelor proprii într-o manieră iresponsabilă, cu exagerări și repetări;
  - 18) nerespectarea clauzelor granturilor, contractelor, protocoalelor etc.;
  - 19) împiedicarea unor cercetători în activitatea lor sau favorizarea altora;
  - 20) însușirea nemeștat a calității de autor.
- a) libertate de exprimare. În îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, angajații Universității Libere Internaționale din Moldova au obligația de a respecta libertatea opiniilor și de a nu se lăsa influențați de considerente personale sau de popularitate.
- b) angajații Universității Libere Internaționale din Moldova au obligația de a asigura un serviciu de calitate, prin participarea activă la luarea deciziilor și la transpunerea lor în practică, în scopul realizării competențelor instituției.
- c) angajații Universității Libere Internaționale din Moldova au obligația de a avea un comportament profesionist, precum și de a asigura, în condițiile legii, transparența administrativă, pentru a câștiga și a menține încrederea colaboratorilor/partenerilor în integritatea, imparțialitatea și eficacitatea instituției.
- d) angajații Universității Libere Internaționale din Moldova trebuie să se preocupe permanent de ridicarea nivelului de pregătire profesională, de creșterea competenței și nivelului de

performanță prin studiu individual, documentare, informare în legătură cu realizările recente din domeniul de activitate propriu, participare la cursuri și alte forme de pregătire profesională.

- e) integritatea;
- f) folosirea atribuțiilor funcției deținute;
- g) confidențialitatea;
- h) angajații Universității Libere Internaționale din Moldova sunt obligați să aibă în relațiile interumane un comportament bazat pe respect, bună-credință, corectitudine, limbaj civilizată și amabilitate;
- i) relațiile colegiale. Angajații Universității Libere Internaționale din Moldova trebuie să dea dovadă de spirit de echipă în realizarea obiectivelor comune, manifestată prin cooperare, susținere reciprocă și transfer reciproc de informație; trebuie să dea dovadă de sinceritate și corectitudine, opiniile exprimate să corespundă realității, eventualele nemulțumiri față de colegi să fie exprimate direct netendențios. Relația dintre angajații Universității Libere Internaționale din Moldova trebuie să fie egalitară, bazată pe recunoașterea intraprofesională, pe colegialitate, pe performanță, precum și pe înțelegere și sprijin pentru colegii cu nevoi speciale.

Angajaților Universității Libere Internaționale din Moldova le este interzis:

- b) discriminarea, hărțuirea de gen, etnică sau sub orice altă formă, folosirea violenței fizice sau psihice, limbajul ofensator ori abuzul de autoritate la adresa unui coleg, indiferent de poziția ocupată de acesta în cadrul instituției;
  - c) promovarea sau tolerarea unor comportamente dintre cele descrise mai sus de către conducerea instituției și a subdiviziunilor ei;
  - d) discreditarea în mod injust a ideilor, ipotezelor sau rezultatelor cercetărilor unui coleg;
  - e) formularea unor comentarii lipsite de curtoazie la adresa pregătirii profesionale, a ținutei morale sau a unor aspecte care țin de viața privată a unui coleg;
  - f) formularea repetată de plângeri sau sesizări vădit neîntemeiate la adresa unui coleg;
  - g) utilizarea și dezvăluirea în activitatea administrativă a informațiilor transmise cu titlu confidențial de un alt coleg.
- l) relațiile internaționale; angajații care reprezintă instituția în cadrul unor organizații internaționale, instituții de învățământ, conferințe și alte activități cu caracter internațional au obligația să promoveze o imagine favorabilă instituției. În deplasările din afara Republicii Moldova, angajații Universității Libere Internaționale din Moldova sunt obligați să dea dovadă de o conduită corespunzătoare regulilor de protocol și le este interzis să încalce legile și obiceiurile țării gazdă.

CAPITOLUL 6. SANȚIONAREA ABATERILOR DE LA NORMELE DE BUNĂ CONDUITĂ

30. Încălcarea dispozițiilor Codului de etică atrage răspunderea morală și disciplinară a angajaților Universității Libere Internaționale din Moldova.
31. În vederea realizării misiunii sale, Comisia de etică Universității Libere Internaționale din Moldova îndeplinește următoarele atribuții:
- 1) analizează cazurile referitoare la încălcarea regulilor de bună conduită și adoptă hotărâri prin care constată dacă a fost realizată o abatere de la norme și persoanele care se fac vinovate;
  - 2) propune proceduri specifice de urmat și sancțiuni în cazul unei conduite necorespunzătoare;

- 3) întocmește un raport anual cu privire la respectarea principiilor și prevederilor Codului de etică în ULIM;
- 4) propune modificări la actele în vigoare menite să contribuie la respectarea eticii și deontologiei profesionale.

6.1. Procedura de constatare a abaterilor

32. În vederea îndeplinirii atribuțiilor sale, Comisia de etică se întrunește în ședințe de lucru la necesitate.
33. Comisia de etică analizează cazurile referitoare la abateri de la normele de buna conduită în urma sesizărilor, contestațiilor sau prin autosesizare.
34. Comisia de etică poate fi sesizată în scris de orice persoană fizică, organ sau organism care a constatat încălcarea normelor de etică de către un angajat al instituției.
35. Sesizările și contestațiile vor indica în mod explicit numele persoanei care se face vinovată de încălcare, numele celui care face sesizarea și faptele imputate acestuia și pot include orice date, documente sau probe materiale care susțin textul sesizării. Comisia de etică nu va examina sesizările anonime.
36. Comisia de etică se poate autosesiza, în baza datelor, documentelor și probelor materiale publicate în mass media.
37. Secretarul Comisiei de etică înregistrează toate sesizările și contestațiile primite și le transmite către toți membrii Comisiei de etică.
38. În cadrul analizei cazurilor, Comisia de etică poate realiza audieri cu persoanele implicate direct ori indirect în faptele sesizate sau contestate, cu autorul (ii) sesizării ori contestației și cu persoane, cu păstrarea anonimității expeditorului/expeditorilor.
39. Experții desemnați de președintele Comisiei de etică pregătesc un raport preliminar, pe care îl prezintă la ședința Comisiei de etică. Membrii Comisiei de etică dezbate acest raport și propun modificări / completări.
40. Opiniile exprimate individual de către membrii Comisiei de etică, a grupurilor de lucru sau experții invitați în cadrul discuțiilor referitoare la încălcarea normelor de bună conduită, modul în care a votat fiecare membru al Comisiei de etică și procesele verbale ale ședințelor în care au loc astfel de discuții constituie secrete profesionale și nu pot fi dezvăluite decât organelor abilitate de control.
41. Procedura de examinare a fiecărei sesizări sau contestații în Comisia de etică ia sfârșit prin adoptarea unei hotărâri, denumite raport de caz.
42. Raportul de caz va conține cel puțin următoarele elemente:
  - 1) sinteză a conținutului sesizării sau contestației;
  - 2) analiză a informațiilor, datelor, documentelor și probelor materiale din conținutul sesizării sau contestației, precum și a oricăror alte elemente semnificative obținute în cursul analizei, inclusiv în cursul audierilor;
  - 3) constatarea argumentată a existenței sau, după caz, a absenței uneia ori unor abateri de la buna conduită, etica și deontologia în activitatea de cercetare-dezvoltare;
  - 4) în cazul în care o abatere a fost constatată - identificarea argumentată a persoanei/persoanelor vinovate, precum și sancțiunile propuse pentru aplicare acestora;
  - 5) semnăturile membrilor Comisiei de etică prezenți la ședință și celor care s-au pronunțat în scris anterior.
43. Raportul de caz se aprobă prin hotărârea Comisiei de etică. Hotărârea se consideră adoptată dacă pentru ea s-a pronunțat majoritatea (51%) membrilor prezenți la ședință.
44. În toate situațiile, persoana care a formulat sesizarea va fi înștiințată de rezultatul cercetărilor, prin comunicarea unei copii a raportului, în termen de 30 de zile de la primirea

sesizării.

45. Angajații Universității Libere Internaționale din Moldova nu pot fi sancționați sau prejudiciați în niciun fel pentru sesizarea cu bună-credință a Comisiei de etică cu privire la cazurile de încălcare a normelor de conduită.
46. În cazurile în care faptele săvârșite întrunesc elementele constitutive ale unor infracțiuni, vor fisesizate organele de urmărire penală competente, în condițiile legii.

6.2. Sancțiunile pentru abateri

44. Sancțiunile au rolul de a preveni cazurile de abatere de la etică și deontologie profesională și de a păstra prestigiul cercetării științifice.
45. Sancțiunile aplicate vor fi în funcție de gravitatea abaterii de la normele de bună conduită.
46. Abaterile minore pot apărea din cauza lipsei de experiență sau a lipsei de cunoaștere a principiilor de integritate, sunt caracterizate mai degrabă prin absența intenției necinstite din partea persoanei care a comis abaterea și includ:
  - a) plagiat minor – preluarea unui fragment mic parafrizat, unui citat sau unei figuri fără a fi citată corespunzător;
  - b) indicarea inexactă a experienței, calificării sau contribuției personale într-un context în care acest fapt nu aduce beneficii majore persoanei respective;
  - c) reprezentarea inexactă a rezultatelor, fără denaturări deliberate;
  - d) lipsa de promptitudine în declararea conflictelor de interese relevante și alte asemenea.
47. Abaterile minore necesită mai mult formare și dezvoltare profesională și mai puțin sancțiuni disciplinare.
48. Abaterile majore sunt încălcări ale integrității de natură mai gravă, care afectează semnificativ mediul academic și includ:
  - a) un comportament deliberat, nehibzuit sau extrem de neglijent care reprezintă în mod clar un risc semnificativ la integritatea cercetării;
  - b) conduită care poate prezenta riscuri pentru subiecte, o comunitate mai largă, mediu sau pentru reputația de cercetare a instituției;
  - c) plagiat major – parafrizare extinsă fără citare corespunzătoare, copierea directă dintr-un text fără a face referințe, prezentarea unor modele sau concepte ca fiind proprii, continuarea cazurilor de plagiat minor în pofida avertismentelor;
  - d) alte forme – distrugerea intenționată a datelor, fabricarea sau falsificarea datelor, falsificarea de proprietate, defăimarea, abuz sistematic a termenilor și condițiilor de utilizare a resurselor de cercetare licențiate și alte încălcări sistematice a drepturilor de proprietate intelectuală ale terților.
49. Principalele sancțiuni care vor fi aplicate sunt următoarele:
  - a) avertisment verbal;
  - b) avertisment scris;
  - c) interdicția de a face parte din diverse comisii (de evaluare, de acordare a premiilor ș.a. etc.);
  - d) îndepărtarea din echipa de realizare a proiectului;
  - e) schimbarea directorului de proiect;
  - f) retragerea și/sau corectarea tuturor lucrărilor publicate prin încălcarea regulilor de bună conduită;
  - g) muștrare scrisă;
  - h) diminuarea salariului de bază și/sau a premiilor,
  - i) retrogradare din funcție;
  - j) suspendarea, pe o perioadă determinată de timp, a dreptului de înscriere la un concurs pentru ocuparea unei funcții superioare ori a unei funcții de conducere;

- k) suspendarea din funcție;
  - l) destituirea din funcția de conducere din instituția de cercetare-dezvoltare;
  - m) desfacerea contractului individual de muncă.
50. Sancțiunile prevăzute în prezentul Cod nu absolvă pe cei vinovați de aplicarea altor prevederi ale legislației în vigoare.

CAPITOLUL 7. DISPOZIȚII FINALE

- 51. Prezentul Cod de etică intră în vigoare la data aprobării de către Senatul Universității Libere Internaționale din Moldova.
- 52. Codul de etică va fi adus la cunoștința tuturor angajaților Universității Libere Internaționale din Moldova, la momentul angajării și ori de câte ori este actualizat, prin mijloace instituționale oficiale.
- 53. Codul de etică va fi revizuit și îmbunătățit periodic, în funcție de evoluția activităților instituției și de necesitățile identificate în procesul de aplicare.
- 54. Orice modificare adusă Codului de etică va fi comunicată oficial tuturor angajaților, prin canalele instituționale stabilite (note informative, e-mail, ședințe, platforme interne).
- 55. Codul de etică va fi publicat și afișat pe site-ul web oficial al Universității Libere Internaționale din Moldova, asigurându-se astfel accesibilitatea și transparența pentru întreaga comunitate academică.

BIBLIOGRAFIE

1. CODUL DE ETICĂ AL UNIVERSITĂȚII LIBERE INTERNAȚIONALE DIN MOLDOVA (CADRUL DIDACTIC ȘI ANGAJAȚI). <https://ulim.md/wp-content/uploads/2020/11/Editie-2020-Regulamentul-Codului-de-Etica-al-ULIM.pdf>
2. CODUL DE ETICĂ ȘI DEONTOLOGIE PROFESIONALĂ A PERSONALULUI ȘTIINȚIFIC ȘI ȘTIINȚIFICO-DIDACTIC. Anexă la Decizia CC al ANACEC nr. 7 din 18 decembrie 2018. <http://www.cnaa.md/files/normative-acts/normative-acts-anacec-attestation/cod-etica.pdf>
3. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (2012). Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, C 326/391 din 26.10.2012. Disponibil online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:12012P/TXT>
<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0389:0403:ro:PDF>
4. Carta Europeană a Cercetătorilor și Codul de Conduită pentru Recrutarea Cercetătorilor 2023. https://www.ivb.ro/wp-content/uploads/2023/10/CARTA-CERCETATORILOR_2023.pdf